

## Spis treści

*Dorota Klus-Stańska*

- Paradygmaty współczesnej dydaktyki – poszukiwanie kwiatu paproci  
czy szansa na tożsamość teoretyczno-metodologiczną? ..... 11

### DYSKURSYWNOŚĆ DYDAKTYKI I JEJ UWIKŁANIE W ŹRÓDŁA TEORETYCZNE, IDEOLOGICZNE I POLITYCZNE

*Joanna Rutkowiak*

- Wielość paradygmatów dydaktyki a wspólny mianownik realności życia  
Ku pytaniom o przekłady międzyparadygmatyczne ..... 27

*Stanisław Dylak*

- Koniec „nauczania” czy nowy paradygmat dydaktyczny ..... 40

*Astrid Męczkowska-Christiansen*

- Teoretyzacje relacji między kształceniem a wychowaniem  
w kontekście rozważań nad ideologicznością dydaktyki ..... 50

*Dorota Klus-Stańska*

- Polska rzeczywistość dydaktyczna – paradygmatyczny taniec św. Wita .... 62

*Maria Jakowicka*

- Otwartość systemu edukacji jako jeden z obszarów zmian  
w kontekście europejskim ..... 74

*Jarosław Michalski*

- Społeczne uwarunkowania współczesnej dydaktyki religii ..... 83

*Amadeusz Krause*

- Iluzja dydaktycznej sprawczości – profesjonalizacja niekompetencji ..... 92

*Lucyna Kopciewicz*

- Wytwarzanie (nie)równości płci w pracy dydaktyczno-wychowawczej  
szkoły. Pytanie o dydaktykę „rodzajowo-inkluzywną” ..... 98

*Marzenna Nowicka*

- Socjalizacja ukryta w procesie dydaktycznym  
– między wsparciem a hamowaniem rozwoju tożsamości ucznia  
Z inspiracji koncepcją Jürgena Habermasa ..... 109

*Piotr Zamojski*

- Ideologiczne wymiary procesu kształcenia  
a zakres problemowy dydaktyki ..... 124

*Jolanta Kruk*

- Rekonstrukcja zasady pogładowości  
jako element zmiany paradygmatycznej w dydaktyce ..... 135

*Wojciech Siegień*

- O monologu Profesora, który został Pisarzem  
Potrzeba paradygmatycznego skupienia na związkach działania  
i sensu w pedagogice ..... 141

*Agnieszka Nowak-Łojewska*

- Uwagi o edukacji w perspektywie obiektywizmu, konstruktywizmu  
i rekonstrukcjonizmu ..... 148

*Ewa Dębska*

- Interakcyjne wymiary kształcenia ..... 162

*Monika Wiśniewska-Kin*

- Metafory dziecięce jako inspiracja dla zmiany myślenia o nauczaniu ..... 171

*Joanna Garbula-Orzechowska*

- Perspektywa konstruktywistyczna w dydaktyce ..... 179

*Ryta Suska-Wróbel*

- Od potoczności do nauki – próba identyfikacji samoświadomości  
dydaktyki biologii ..... 190

*Jolanta Rzeźnicka-Krupa*

- Inny w edukacji – transmisyjne i interpretacyjne podejście do uczenia (się)  
w kontekście pytań o edukację osób niepełnosprawnych ..... 201

*Magdalena Wawrzyniak-Śliwska*

- Dyskursywność autonomii edukacyjnej ..... 211

*Małgorzata Kowalik-Ołubińska*

- Multikulturowy kontekst dydaktyki ..... 223

*Anna Sajdak*

- Ideologiczny spór o tożsamość dydaktyki ..... 235

*Aldona Zakrzewska*

- Jan Ámos Komeński – ponadczasowość jego idei pedagogicznych ..... 247

# UCZEŃ – WIEDZA – SZKOŁA W POSZUKIWANIU PARADYGMATU

*Małgorzata Żytko*

Metodyczne stereotypy w edukacji elementarnej w świetle badań  
osiągnięć językowych i matematycznych 9-latków ..... 261

*Ewa Zalewska*

Teoretyczne i metodologiczne konteksty badań  
nad podręcznikiem szkolnym w Niemczech:  
między ujęciem konwencjonalnym a dyskursywno-analitycznym ..... 275

*Janina Uszyńska-Jarmoc*

O potrzebie budowania koncepcji uczenia się, jak się uczyć ..... 288

*Małgorzata Głowska-Soldatow*

O konstruowaniu wiedzy przez uczniów  
Konstruowanie wiedzy – rozważania teoretyczne ..... 301

*Iwona Kopaczyńska*

Imperatyw refleksyjności ucznia. Poszukiwanie teoretycznych ram opisu ... 310

*Maria Groenwald*

Nieoczekiwany wynik egzaminu – dlaczego zaskoczył? ..... 322

*Anna Wasilewska*

O dydaktykę literatury z perspektywy odbiorcy ..... 332

*Teresa Sadoń-Osowiecka*

Kierunki na widnokręgu dydaktyki geografii  
W którą stronę zmierza szkolna geografia? ..... 339

*Mirosław Dąbrowski*

Błędy uczniów jako źródło refleksji nauczyciela – na podstawie badań  
umiejętności matematycznych polskich trzecioklasistów ..... 350

*Alina Kalinowska*

Wczesnoszkolna edukacja matematyczna w kontekście znaczeń  
nadawanych przez nauczycieli i kandydatów na nauczycieli ..... 359

*Iwona Majcher*

Czy studentom – przyszłym nauczycielom  
potrzebna jest teoria pedagogiczna? ..... 369

*Beata Adrjan*

Zreformowana polska szkoła z klimatem z przeszłości?  
Patologia w stylu retro ..... 376

*Małgorzata Sławińska*

Działania na rzecz przygotowania dzieci do nauki szkolnej  
w oddziałach przedszkolnych 6-latków – sukcesy i zaniedbania ..... 383

|                                                                           |     |
|---------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Urszula Szuścik</i>                                                    |     |
| Sztuka i jej wartość w dydaktyce .....                                    | 390 |
| <i>Maria Kreft</i>                                                        |     |
| Edukacja drogą radiową w Zambii jako strategia wyjścia z wykluczenia .... | 397 |
| <i>Joanna Gruchała</i>                                                    |     |
| Wizyta w przedszkolu Reggio Emilia w Danii .....                          | 404 |

DOROSŁY W PROCESACH EDUKACYJNYCH  
– PROFESJA, ROZWÓJ, RYNEK PRACY

|                                                                                                                                    |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>Bogdan Gębski</i>                                                                                                               |     |
| Świadomość dydaktyczna nauczycieli akademickich<br>– refleksje o socjologicznych seminariach licencjackich i magisterskich ....    | 411 |
| <i>Lucyna Hurlo</i>                                                                                                                |     |
| Innowacyjność w pracy zawodowej współczesnego nauczyciela<br>w dobie globalizacji .....                                            | 421 |
| <i>Alicja Jurgiel</i>                                                                                                              |     |
| Nakaz uczenia się przez całe życie – mantra współczesnych andragogów ....                                                          | 426 |
| <i>Joanna Ostrouch</i>                                                                                                             |     |
| Płciowo definiowane determinanty korzyści z wykształcenia<br>w aspekcie uczestnictwa kobiet i mężczyzn w rynku pracy .....         | 435 |
| <i>Hanna Kędzierska</i>                                                                                                            |     |
| Kulturowe wzory biografii profesji nauczycielskiej .....                                                                           | 444 |
| <i>Krzysztof Gąsecki</i>                                                                                                           |     |
| Zmiany w gospodarce i życiu społecznym a wyzwania wobec szkoły<br>i edukacji zawodowej .....                                       | 454 |
| <i>Majka Łojko</i>                                                                                                                 |     |
| Kapitał intelektualny i kompetencje pracownicze<br>wobec wyzwań współczesnego rynku pracy .....                                    | 469 |
| <i>Joanna Nowak, Urszula Sokal</i>                                                                                                 |     |
| Wyzwania dydaktyczne stawiane nauczycielom akademickim .....                                                                       | 479 |
| <i>Anna Kuciejczyk</i>                                                                                                             |     |
| Wieczne wakacje czy pole bitwy? Refleksje z badania pilotażowego<br>dotyczącego relacji studentów i nauczycieli akademickich ..... | 487 |
| <i>Anetta Roszak-Cyrson</i>                                                                                                        |     |
| Edukacja dorosłych – konieczność czy wolny wybór? .....                                                                            | 496 |
| <i>Elżbieta Wołodźko</i>                                                                                                           |     |
| Wielowymiarowość autonomii nauczyciela akademickiego .....                                                                         | 503 |

*Henryk Prus*

- Zmiany w szkolnictwie zawodowym wobec wymagań rynku pracy  
 Próba oceny z perspektywy nauczyciela przedmiotów zawodowych ..... 511

*Tomasz Nowakowski*

- Nowe technologie informacyjne w edukacji  
 – pytania o miejsce nauczyciela ..... 519

*Iwona Cymerman*

- Dialog edukacyjny – między szansą a pozorem  
 O rozmowach ze studentami ..... 527

*Alicja Walenda*

- Nowe kompetencje potrzebne współczesnemu nauczycielowi  
 – wybrane zagadnienia ..... 535

*Monika Maciejewska*

- Nowe tendencje w organizacji studiów doktoranckich  
 – zwrot ku potrzebom rynku pracy ..... 542

- Autorzy ..... 553